

zané a s nedůvěrou i s povzdechem mluvili o učených, kteří do Jednoty vnášejí jiný směr než jakým jí ukázal B. Řehoř. Jeho oprávněný odpor k umělému scholastickému výkladu Písma, jenž zastíňoval vlastní smysl Slova, přenášeli z nepochopení na vážnou bohosloveckou snahu lépe porozumět Písmu v jeho pravé hloubce a odvrhnout lidský výklad, jenž bohoslovecky ani prakticky neuspokojoval.

A Bratr Prokop dovedl Bratry staré orientace velmi ná- zorně usvědčit z neudržitelnosti jejich východiska. Mluvili ,vy- soce' o ,opravení člověka' s očekáváním, že se pod vlivem Božího slova stane z pyšného lva tichým beránkem. Velebili jednomysl- nost mezi kněžími jako známku pravé církve. A tu jim postavil před oči skutečný stav Jednoty, jenž přece nebyl bez poskvrny, a usvědčil je z veliké rozmanitosti názorů o večeri Páně. Je tedy Jednota rotou zatracení, cizí pravé církvi, a je třeba ji opustit? I nahlíželi Bratří, že jejich pojetí církve jako společnosti dokona- lých neobstojí. [Kras. ,O učených', 17a—18a.]

Všem bylo jasno, že nejde jen o theoretické otázky. Šlo o základní věci víry, a zároveň o zaměření života. Zejména pak naléhalo v téže době řešení oné velmi konkrétní otázky, která plynula z negativního poměru Bratří k *světské moci*. Nezáleželi- li tolik na dosaženém stupni spravedlnosti, je správné a závazné stanovisko Chelčického a Řehořovo, že se Bratr nesmí účastnit vykonávání moci světa, to jest veřejné správy, ve kterémkoli je- jím stupni?

Tu naráželi Bratří na obtíže od samého počátku. Páni, kteří je na svých panstvích chránili, čekali od nich také svědomité plnění povinností v obci; k nim však náleželo i členství v obecní radě, úřad konšela či rychtáře. Když se takovým funkcím bránili, zbavovali se přízně vrchnosti i dobré vůle sousedů, na něž svalo- vali nepohodlná břemena péče o správu obce. Byli pokutováni i vězněni, když odpírali přísahu. Někteří páni jim vycházeli vstříc aspoň tím, že je osvobozovali od branné povinnosti. Jinde k ní prostě byli nuceni. V těchto tísních svědomí byli od počátku jedni vytrvalejší, jiní povolnější, často prostě podle míry nátlaku, jenž na ně kde působil.

Krise však rostla, když se Bratřím otvíral hojnější měrou přístup do *měst* a když do Jednoty přistupovali i měšťané. Zde hrozila nutnost účastnit se soudního řízení, které mohlo končit odsouzením k smrti, spíše než na vsi. Také otázka dovolených a nedovolených řemesel byla ve městech ožehavější nežli na venkově při složitějším životě a zvýšených potřebách a nárocích, jimiž se městský způsob života vyznačoval. Ale což měli Bratří zůstat omezení na vesnici? Těžisko života se přece přenášelo do měst. Vesnice byla vedle panského hradu či zámku a vedle města ústraním. Svědčí však ostatně i to, co víme o první církvi, pro venkovský život Kristových vyznavačů? Vždyť tu naopak doklad za dokladem ukazuje k tomu, že městské sbory měly pře- vahu. Pavlovo misijní úsilí se neslo přímo plánovitě od města k městu . . . A zatím se ucházeli o členství v Jednotě i páni. Je opravdu nutné žádat po nich, aby se při vstupu mezi Bratry zřekli správy poddaných?

Úzká rada byla často žádána o radu a o rozhodnutí, neboť údové Jednoty očekávali od ní ve všem s důvěrou jednoznačné pokyny jako směrodatný výklad Boží vůle. Rada se dlouho sna- žila udržet záporný postoj k světské moci. Tlak zvenčí i nejistota o správnosti staré cesty zevnitř tísnila však B. Matěje a jeho druhy vždy více. Zvláštní situace vytvořila se zatím v Litomyšli. Pan Bohuš Kostka z Postupic, jenž následoval svého otce Jana v upřímné přízni k Jednotě, založil tu novou městskou čtvrt a při- jímал ochotně Bratry za obyvatele města. Čím více houstl jejich počet, tím více bylo nasnadě, že byli vybízeni, aby na sebe brali městské úřady. Sami cítili, že to od nich jejich nebratrství sousedé žádají právem. Obrátili se tedy na B. Matěje o radu se slibem řídit se věrně podle ní. Bylo to r. 1490.

Bratr Matěj odpověděl však po poradě s jinými kněžími velmi neurčitě. Přímou přiznali, že *sami nevědí*, co by řekli k si- tuaci, jaká tu vznikla. Ani si dost neuvědomili potřebu zásad- ního řešení a rádi by vystačili s pokyny, které mohly stačit jen na kus cesty. Kdyby byli Bratří zůstali na vsi, psali do Litomyšle, mohli mít postavení snadnější. Kdo šel do města za lepším živo- bytím, ač mohl zůstat na venkově, sám si připravil nebezpečí pro